אינו יולא משם לעולם • פירוש וכגון שלא מיטו אחר עד שנגמר דיטו וכגון דליכא משוח שעבר וליכא משוח מלחמה דמשוח שעבר מחזיר הרולח לדברי הכל ומשוח מלחמה דמשוח ורבנן פרק בתרא דהוריות (דף י*) : וכו' • ואם תאמר ולוקמה בעבודות החדש דודאי כהן גדול מעיד דבמילי דאיסורא אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' כדאמר גבי טורבא מרבנן פרק שבועת העדות (דף ל:) והא דאמרינן *דדוחין (*עבה) בשביל כבוד הבריות הני מילי ממונא אבל במילי דאיסורא לא כדפרישי' וי"ל דמעיד משמע לכל דבר בין באיסורא בין בממונא דומיא דמעיד לא מעיד דמיירי (ת) (אפי') בממונ' דאי באיסורא אין חכמה וכו'* : **והא** אין מושיבין מלך בסנהדרין • תימה לפרוך ממתניתין דתנן מלך לא דן ושוב מאי קמ"ל מתניתין היא מלך לא דן וכו' וי"ל דהא דאין מלך דן ה"מ לבדו משום דאין דינין אותו דלא קרינן ביה התקוששו וקושו אבל עם אחרים שפיר מצי דן דאין הדין נגמר על פיו לבד כך נראה למהר"ן וא"ת מ"מ היאך דן את בנו דמסתמא בבן מלך קאי שמועה עכשיו וי"ל דודאי היה יודע שפיר דלדון לא בא אבל קשה ליה דאפילו יש בו וידוס נמי לא ובהכי ניחא דלא פריך ממתני' דתנן מלך לא דן : (ג) **והא** תנן מלך לא דן ולא דנין אותו וכו' • וא"ת ולוקי מתניתין דתני מלך לא דן ולא דנין אותו במלכי ישראל ומתניתין דתני מעיד למלך דמשמע דדנין אותו במלכי בית דוד דאמר לקמן (דף יט•) דדן ודנין אותו וי"ל דטולה מתניתין מסתמא אחיירי במלכי ישראל דומיא דמלך לא דן ולא דנין אותו :

משום ליגה • פ"ה משום שכהן גדול שעון מעבילה ולא נהירא דמשמע ביומא (דף לח:) שהיו מחממין לו קומקמוס של חמין ביום"כ לכן נראה לפרש משום קרירות הרצפה שכל היום היה עומד יחף :

שתא בתר ירחא חזלא • פירש הקונטר' קור ותוס של שנה (ג) אחר החדשים אם לא היתה השנה מעוברת וקור שהיה ראוי לעשות במרחשון אם לא היתה השנה מעוברת יעשה בתשרי דאי בתר חדשי חמה חזלא מה לו לכהן אם נעבר השנה וקשה הלא כל מה שאנו מעבריס היינו כדי להשוות חדשי חמה לחדשי הלבנה ולעשות ממרחשון תשרי כדי שתפול בו תקופת תשרי ותהא מקלת חגג בתקופה החדשה והלא ברוב השנים כמו כן היא נופלת תקופת תשרי בתשרי של לבנה ופי' בתוס' דמיירי בשמעתתא משום אביב ופירות האילן דאז משתנה קור של תשרי זה מקור של תשרי של שאר שנים להיות בו ליגה כליגה של מרחשון ולהכי פריך שפיר משלשה רועי בקר דמשמע שהפירות והליגה שוים שהרי סימני הרועים האחד היה עוקן לפירות והאחר ליגת הרוח :

היינו

אמר רב יוסף • מעיד למלך, והתנן לא דן ולא דנין אותו לא מעיד ולא מעידין אותו אלא א"ר זירא מעיד לבן מלך, בן מלך הדיוט הוא? אלא מעיד בפני המלך, והא אין מושיבין מלך בסנהדרין? משום יקרא דכהן גדול אתא ויתיב, מקבלי ניהלי לסהדותיה, קא"ל הוא ואזיל ומעיינינא ליה אנן בדינא. גופא אין מושיבין מלך בסנהדרין ולא מלך וכהן גדול בעיבור שנה מלך בסנהדרין דכתיב לא תענה על ריב" לא תענה על רב לא מלך וכהן גדול בעיבור שנה: מלך משום ציגה, א"ר פפא ש"מ ישתא בתר ירחא אזיל, אני והא הנך ג' רועי בקר דהוו קיימי ושמעיינהו רבנן דקאמרי תנא אמר אם בכיר ולקיש כחדא יינץ, דין הוא אדר ואם לאו לית דין אדר, ותנא אמר אם תור בצפר בתלג ימות ובמיהרא בטול תאינה ידמוך וישלח משכיה, דין הוא אדר ואם לאו לית דין אדר, ותנא אמר אם קידום תקיף לחדא יהא יפה בלועך נפיק לקיבליה דין הוא אדר ואם לאו לית דין אדר ועברוה רבנן להדא שתא: ותסברא רבנן ארעווותא סמוך אלא רבנן אדשבנייהו סמוך ורועי בקר איסתיועי הוא דאיסתייעא מילתייהו: חולין וחולצין כו': קא פסיק *ותני לא שנא מן האירוסין ולא שנא מן הנישואין, בשלמא מן הנישואין הוי עשה ולא תעשה ואין מגשב בפיך ויולא לקראתה ופיתחך קשה מן הרוח ומתחממתה דין הוא אדר: **ואם לאו** • שעדיין יש ליגה חזקה לית דין אדר אלא שבט: **ועברוה רבנן** • ועשאוהו כשבט שקבעו אדר הבני אחריו אלמא שתא בתר עיבורא חזיל ולא נהגא חוס דיסון באדר אלא מנהג אדר באדר הבני : **רבנן** אמוש בשנייהו פטוך • וכלא"ה מעבריגן ליה והכא איסתייעא מילתייהו כלומר איתרמי להו מזל חסיבות דאיקלע עיבור כמלתייהו ומיהו בריב העבורים שתא בתר ירחא חזלא : **קא פסיק וסגי** • הוא איטו מיידם לא שנא נפלה לו שנתו בין מן האירוסין בין מן הנשואין בשלמא מן הנשואין איכא עשה ולא תעשה באיסורא "בתולה יקח" (ויקרא כא) ולא בעולה דהיינו עשה, אלמא לא יקח "(שם) הרי לאו : ואין

סמורג כסן גדול • בשונג גולה לעיר מקלט ואינו יולא משם לעולם דכיון דאין כהן גדול במקדש כשהוא גולה, במיתת מי ישוב וכן כהן גדול שהרג את הנפש בשונג, במיתת מי ישוב, הא ליכא כהן גדול : **פרי פוא כפדיון** • ליתן בשלשה : **דבר גדול ממש** • אם עבר עבירה איש כה מיתת בית דין הוא דבעי סנהדרי גדולה אבל במלקות לא : **פרי שפיס מולא לבידה** • כהן והיה האבידה בבית הקברות לו שהיה זה זקן ואינה לפי כבודו שאם היתה שלו לא היה מחזיר : **לו שפיפס מלאכה שלו מרובה משלו תבירו** • כגון טוקב מרגליות שאם יצא ויחזירנ' יפסיד בשמלותו יותר מדמיה: **לכך נאמר והתעלמת** • אלמא כבוד הבריות דוחה לאו' דלא תוכל להתעלם והי"נ זילותא הוא לגבי כהן גדול ליתי לאסהודי לבעל דין : **אמר רב יוסף** • הא דקתני "מעיד" למלך קאמר, שהיה מלך בעל דין וכהן גדול יודע לו מדון : **ופא לא דנין אותו** • מאי סהדות בעי : **כן מלך הדיוט הוא** • והדר קושיין לדוכתא דאיכא זילותא לה"נ: **בפני המלך** • שהמלך יושב ודן בסנהדרין: **אין מושיבין מלך בסנהדרין** • לקמן מפרש טעמא: **משום יקרא דכהן גדול** • דידע בסהדותא לבריה : **אמר** • מלך יתיב עד דמיקבל סהדותא וקאי מלך ואזיל ומעיינינן אנן בדינא : **לא פענה על רב** • איכא דאמרי מופלא שבדיינין ואי אמר מלך מוכה הוא לא מצי איכא למחזי ליה זכותא : **משום אפסניא** • מחלק ממון לחייליהו כך וכך לשרה לו שיהו כל הנים מעוברים : **כהן גדול** • שתעבר שנה מפני הליגה שלריך לעבוד ולקדש ביום הכפורים חמש עבילות ועשרה קידושין ואם תתעבר שנה הרי תשרי במרחשון ולינת מרחשון תהיה בתשרי : **אמר רב פפא ש"מ** • מהא דקתני ולא כהן גדול בעיבור שנה : **שמא כבר ירחי אולא** • אחר ירחים הראויים להיות אם לא נתעברה} הולך קור וחוס של שנה, ולינה הראויה במרחשון הויא בתשרי כשמתעברת : **אם בכיר ולקיש כחדא יינץ דין הוא אדר** • אם יהא חוס בקרקע וילמח זרע הבכיר והאפילה יחד חיטין שמזרעו בראש החודש והשעורין שמזרעו עכשיו דין הוא אדר ואם לא לית דין אדר אלא שבט : **אם תור בצפר בתלג ימות** • אם בבקר יהא קור חזק עד שיהא השור קרוב למות מחמת הליגה: **ובמיהרא בטול תאינה ידמוך** • ובצהרים יגדל כח החוס עד שיהא השור מילל בלל התאנה מחמת החוס : **וישלח משכיה** • ויפסיד עורו כלומר יתחיך בתאיה מחמת החוס : **אם קידום תקיף לחדא יפה בלועך נפיק לקביליה** • אם כבר תשב כח החורף כל כך שבשיהא רוח מזרחי' חזקה מאד והיא מביאה ליגה ואתה מוצא בפיך ויולא לקראתה ופיתחך קשה מן הרוח ומתחממתה דין הוא אדר : **ואם לאו** • שעדיין יש ליגה חזקה לית דין אדר אלא שבט: **ועברוה רבנן** • ועשאוהו כשבט שקבעו אדר הבני אחריו אלמא שתא בתר עיבורא חזיל ולא נהגא חוס דיסון באדר אלא מנהג אדר באדר הבני : **רבנן** אמוש בשנייהו פטוך • וכלא"ה מעבריגן ליה והכא איסתייעא מילתייהו כלומר איתרמי להו מזל חסיבות דאיקלע עיבור כמלתייהו ומיהו בריב העבורים שתא בתר ירחא חזלא : **קא פסיק וסגי** • הוא איטו מיידם לא שנא נפלה לו שנתו בין מן האירוסין בין מן הנשואין בשלמא מן הנשואין איכא עשה ולא תעשה באיסורא "בתולה יקח" (ויקרא כא) ולא בעולה דהיינו עשה, אלמא לא יקח "(שם) הרי לאו : ואין

מסורת השס"

מכות יח:

נמ"ל ב.

[ברכות יט: ב"מ ב.]

[שם]

[תוספ' סס"ב]

גליון השס"

גמ' שתא בתר ירחא אזיל. ע' תשובת מעיל נדקה סי' ס'

נאמר

*כתוב אחר מציאות נראה הקור בריבוי בתשלי, כלומר בני הרשעות הרי נראה הקור הרי מתאוות לחוצה טבו הוא יוצא

*מכאן רואים שהרשעות רוקאי מייטב נראה הקור והחום עת החודש טוראי לכן

ינמות כ. סלי

נוסא

הא דלא נרגין רק בבני סנר הגדול הינו רק הרגילים בדברי תורה ולא אחרים

נוסא

בשביל הבריות • היתכן שיהיה גדול מאתו בשביל • בדבר הטבת אוב. ד"ה

מהגה

ב' תשובות לשאלה - איך יתכן שיהיה גדול מעיד לאור הרשיא על בשביל הבריות

הגהות הב"ח

(ת) תוס' ד"ה מעיד וכו' אפי' בממונא אי נמי דוקא בממונא אייבי מתני' מדקתני מלך לא מעיד דאי באיסורא : (ב) ד"ה והא תנן גל קודם ד"ס וכא אין : (ג) ד"ה שתא וכו' קור וחוס של שנה הולך אחר:

נוסא

אין מושיבין: א) אלא בסנהדרין ב) אלא וכהן גדול בעיבור שנה

[פי' הרשאה שמתן לחיילותיו מודם בחודש וכולא נוטל המס בשנה ומעזר לכן בכל חודש ומודם ואם יוסיפו חודש אייך ליתן משלו לפיכך דוחה את העיבור. עיבור]

נוסא

אי שתא: בתר ירחא - אוי - בתר עיבורא

מהגה

אמירות על ג' רועי בקר המשתיכות לעונת החורף לקבוץ אם הוא אדר או שלין שבט

נוסא

כ"ל אינו מיבס